

БЕОГРАДСКИ ИСТОРИЈСКИ ГЛАСНИК

BELGRADE HISTORICAL REVIEW

Vol. V (2014)

Одељење за Историју, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Department of History, Faculty of Philosophy, University of Belgrade

Београд • Belgrade

2014

UDC:

ID:

Изворни научни чланак
Рад примљен: 05.06.2014.
Рад прихваћен: 24.06.2014.

Др Александар Узелац
Историјски институт
Кнез Михаилова 36, Београд
aleksandar.uzelac@iib.ac.rs

ПАПА БОНИФАЦИЈЕ VIII, MAGNUS MILES СИМОН РОСИ И КРАЉ СТЕФАН УРОШ II МИЛУТИН*

In this contribution is presented and analyzed hitherto neglected primary source, a testimony about the relations of Medieval Serbia with Papal curia and Florence at the end of the thirteenth and beginning of the fourteenth century. It is a list of twelve noble Florentine citizens who represented foreign countries at the celebration of the first Jubilee in Rome, in 1300. Among them was *magnus miles Simon Rubeus*, representative of king of Rascia, Stephen Uroš II Milutin.

Кључне речи: *Бонифације VIII, Фиренца, Стефан Урош II Милутин, спољна политика, средњовековна дипломатија, Србија и папство, црквена унија*

Key words: *Boniface VIII, Florence, Stephen Uroš II Milutin, foreign policies, medieval diplomacy, Serbia and Papacy, church union*

Бенедето Гаетани, у понтификату наречен Бонифације VIII (1294–1303), несумњиво је једна од најзначајнијих личности у историји средњовековног папства. Надахнут свешћу о супрематији папске курије не само у духовним, већ и у световним питањима, он се показао као умешни и енергични политички делатник. Поред огорченог сукоба са француским краљем Филипом IV који је довео до понижења у Анађију, његова каријера је остала упамћена и по обележавању прве јубиларне године у историји

* Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије *Етноієнеза Срба у средњем веку: ујоредна анализа историјско-културној наслеђа, ієнейічкој мајеријала и іредмејта мајеријалне културє са асіектіа аналііічкє хеміје* (Ев. бр. ИИИ47025)

хришћанства. Проглашена папском булом *Antiquorum fida relatio*, обнародованом 22. фебруара 1300. године, она је била најављена као година великог покајања и опроста грехова. Путници из свих крајева Европе запутили су се тада у Рим, а према речима Фирентинца Ђованија Виланија, град је током вишемесечних фешти посетило више од две стотине хиљада ходочасника.¹

Међу посетиоцима и учесницима у прослави били су многобројни грађани Фиренце. Од њих, највећу пажњу привукла су дванаесторица угледника, званичних представника блиских и далеких страних држава. Иако су њихово присуство забележили савремени и каснији хроничари, попут Матеа Палмијерија (1406–1475),² најпотпунији подаци о овим амбасадорима сачувани су у једном кодексу, потхрањеном у фрањевачком Манастиру св. Крста (Santa Croce) у Фиренци. Заједно са целокупном манастирском збирком и овај рукопис је 1767. године премештен у прослављену градску библиотеку Лауренцијана (Ms. Laur., Plut. XXVI, Cod. VIII). Њега је 1379. године саставио фрањевац Тедалдо де Мучело (*scriptus per manum Fratris Thedaldi de Mucello Ord. Minorum Florentiae*), познатији као Тедалдо дела Каза.³ Уз неколико краћих састава, у њему се налази Петраркин спис *De Vita Solitaria* и једно писмо упућено Бокачу, док је аутор, са непознатог предлошка, преписао извештај о посети дванаесторице фирентинских посланика на унутрашњим корицама кодекса. Овај текст је први објавио антиквар Антонио Франческо Гори (1691–1757), а потом је то учинио и библиотекар Анђело Марија Бандини (1726–1803).⁴

У извештају се наводи да су 1300. године, у време великих опроштајница дошли изасланици, послати од разних краљева и кнежева, који су сви одреда били грађани Фиренце. Папа их је примио у цркви Св. Јована Латеранског, а то су били:

1. Мушато Франчези, са пратњом од осамдесет свечано одевених коњаника, у име краља Француске;
2. Уголино де Викио, са великом пратњом, у име краља Енглеске;
3. Ранијери Лангру, витез, са бројном и свечаном пратњом, у име краља Чешке;
4. Вермиљо Алфани, са великом и свечаном пратњом, изасланик краља Немачке;
5. Симон Роси, велики витез, са великом пратњом, изасланик краља Грасције;

1 Giovanni Villani, 182.

2 Matthaeus Palmerius, 109.

3 О Тедалдовом лику и делу: *Enc. Dant.* 1975, 536 (R. Giglio); Branca 1991, 185–186.

4 *Toscana Illustrata*, 300–301; *Catalogus*, col. 194–196.

6. Бернардо Ервај, са великом и свечаном пратњом, изасланик Алберта дела Скале;
7. Гвискардо де Бастари, изасланик *Великој Тайшарина*, са стотину пратилаца обучених на татарски начин;
8. Мано Фронте ди Адимари, са свечаном пратњом, изасланик краља Карла;
9. Гвидо Таланки, са великом и свечаном пратњом, изасланик сицилијанског краља Фридриха;
10. Лапо Фарината де Уберти, са великом и свечаном пратњом, изасланик града Пизе;
11. Чино ди Сер Дијетисалви, изасланик господара Герарда од Камерина;
12. Бенчивени Фолки, са свечаном и великом пратњом, изасланик великог мајстора Реда светог Јована.⁵

Од укупно дванаест представљених владара и држава, десет је припадало римокатоличком свету. Међу њима је било шест крунисаних глава: француски краљ Филип IV Лепи (1285–1314), енглески владар Едвард I (1272–1309), чешки краљ Вацлав II (1278–1305), немачки краљ Алберт I Хабсбург (1298–1308), напуљски краљ Карло II Анжујски (1285–1309) и Фридрих III, краљ Сицилије (1295–1337). Своје заступнике су имали и двојица владара нижег ранга, господар Вероне Алберто дела Скала (1277–1301) и господар Камерина Берардо ди Варано (у тексту назван Герардо), потом велики мајстор Јовановаца Гијом де Виларе (1296–1305) и коначно, једна комуна са републиканским уређењем – Пиза.

⁵ Разлике у два издања (види претходну напомену) су маргиналне, а текст доносимо према Бандинијевом читању: *Anno Domini MCCC. Tempore magnae Indulgentiae, dum esset papa Bonifacius VIII. In Sancto Ioanne Laterano, missi sunt ad eum de universe mundo a diversis regibus et principibus XII. Ambasciatores, solemnes omnes Florentini. quorum primus fuit: I. Dominus Muciattus de Francesibus de Florentia cum LXXX. equitibus solemniter indutis. Ambasciator Regis Franciae. II. Dominus Ugolinus de Vicchio de Florentia cum comitiva multum solemnium Ambasciator Regis Angliae. III. Dominus Raynerius Langru miles solemnium de Florentia cum magna & solemnium comitiva Ambasciator Regis Boemiae. IV. Dominus Vermiglius Alphani de Florentia cum comitiva solemnium & magna, Ambasciator Regis Alamaniae. V. Dominus Simon Rubeus magnus miles de Florentia cum magna societate Ambasciator regis Grasciae. VI. Dominus Bernardus Ervas de Florentia cum solemnium & magna comitiva, Ambasciator Domini Alberti della Scala. VII. Dominus Guiscardus de Bastaribus de Florentia Ambasciator Magni Tartari, cum centum sociis omnibus tartarice indutis. VIII. Dominus Mannus Fronte di Adimaribus de Florentia, Ambasciator Regis Caroli, cum solemnium comitiva. IX. Dominus Guido Talanche de Florentia Ambasciator Regis Federigi de Sicilia, cum magna & solemnium comitiva. X. Dominus Lapus Farinata de Ubertis de Florentia Ambasciator civitatis Pisanae, cum comitiva solemnium. XI. Cinus di Ser Dietisalvi de Florentia Ambasciator domini Gerardi de Camerino, cum magna & solemnium comitiva. XII. Bencivenni Folchi de Florentia Ambasciator Magistri Hospitalis Sancti Iohannis, cum solemnium & magna comitiva.*

Уз њих су стајали и двојица владара са истока – *Велики Таишарин*, у чије име је наступао Гвискардо де Бастари и *краљ Грасције*. У старијој литератури, под првим именом се углавном помишљало на монголског великог кана. Међутим, Ђовани Вилани је у свом делу оставио белешке о човеку из куће Бастари који је био у служби Газана (1295–1304), господара персијских Монгола и недуго пре прославе у Риму био упућен као његов гласник у посету европским дворovima.⁶ Стога, јасно је и да се помен *Великој Таишарина* у Тедалдовом рукопису не односи на великог кана, већ на његовог сродника Газана који је, упркос исповедању муслиманске вере, у то време на западу доживљаван као потенцијални савезник у борби против египатских Мамелука.⁷

Недоумице је изазивао и назив друге државе коју је представљао *велики виџез* Симон Роси (*Simon Rubeus magnus miles de Florentia, Ambasciator regis Grasciae*). Гори и Бандини оставили су име неразјашњеним, а још крајем XVI века је фирентински хроничар Агостино Лапини (1515–1596), консултујући поменути рукопис, кориговао *Grascia* у *Graecia* и закључио да је реч о византијском цару.⁸ Мишљење према коме је Симон Роси био човек византијског владара Андроника II Палеолога (1282–1328) остало је уврежено у потоњим столећима, све док учени познавалац тосканских старина, Марко Ластри (1731–1812), осврнувши се на извештај, име није протумачио на сасвим други начин. Он је емендирао *Grascia* у *Rascia*, односно *Рашка*.⁹

Да је Ластријево тумачење исправно показује више околности. Најпре, владар *Грасције* наведен је као краљ, а не као цар. Потом, уколико би овде заиста била реч о византијском суверену, за очекивати је да се у духу времена, уместо географског назива Грчка у тексту употреби термин *Романија* или *Константинопољско царство* (*Imperio Constantinopolitano*). Посредну потврду пружа и познија традиција о посети фирентинских дипломата и њиховом пријему код папе коју је забележио Бенедето Деи (1428–1492), хуманиста у служби породице Медичи. Имена представника се у његовом спису углавном подударају са онима забележеним у Тедалдовом рукопису, док су државе и владари чији су они били заступници произвољно и нетачно наведени. Тако је, према Деију, Мушато Франчези био изасланик бургундског војводе, Вермиљо Алфани краља Француске, Гвискардо де Бастари цара Трапезунта, Мано де Адимари краља Арагона, а Бенчивени Фолки краља Пољске и Рашке (*Messer Benchivenni Folchi*

6 Giovanni Villani, 181.

7 Soranzo 1930, 330–331; Petech 1962, 565–566.

8 Agostino Lapini, 14–15

9 *Osservatore fiorentino*, 20

Fiorentino eletto e mandato dallo Re di Polana e dallo Re di Rassina). Иако је Фолкију несумњиво приписана погрешна улога, на овом месту је важно истаћи да је познији аутор такође забележио присуство посланика рашког краља на прослави јубилеја у Риму.¹⁰

Дакле, судећи према свему наведеном, може се закључити да је Симон Роси заиста био човек тадашњег владара Рашке, Стефана Уроша II Милутина (1282–1321). Самим тим, извештај забележен Тедалдовом руком јесте до сада незапажени извор за познавање односа Србије и папства на прелазу из XIII у XIV век, а уједно и тадашњих контаката између немањићког двора и културног и политичког средишта Тоскане.

* * *

Вести о присуству Милутиновог изасланика у Риму сада треба сагледати из поменутих аспеката. Најпре, потребно је подсетити се да је још током понтификата Бонифацијевог претходника Николе IV (1288–1292) уследила велика офанзива папског двора према истоку и да је њу пратила активна делатност римокатоличких мисија од Балканског полуострва, па све до Кине. Никола IV је одржавао живе везе са краљевима Милутином и Драгутином, као и са њиховом мајком Јеленом. Преписка, вођена између Рима и центара моћи у српским земљама, тицала се намештења барског архиепископа и обнове рада појединих епископија у Приморју. Међутим, још тада је покретано и питање уније са римском црквом, као и слања краљице Јелене у Трново, у својству папиног опуномоћеника, ради преговора са бугарским царем и патријархом.¹¹ Отприлике у ово време, у Рим је из српских земаља доспео и несвакидашњи скупоцени поклон. Реч је о икони апостола Петра и Павла, на којој је осликан и српски владарски трио – у доњем делу са леве и десне стране краљеви Милутин и Драгутин, а између њих повијена монахиња која несумњиво представља краљицу Јелену.¹²

10 *Benedetto Dei*, 89. Помен Пољске уз Рашку, који одсуствује у рукопису Тедалда дела Каза, може се објаснити ауторовом жељом да укључи што већи број држава у извештај и тако још снажније подцрта славу грађана Фиренце. Преносећи Деијев извештај, полихистор Франческо Сердонати (1540 – после 1602) пропратио је ово место следећим коментаром: “nel testo apena del Dei è Rassina, ma giudicamo voglia dire Rascia“, *Francesco Serdonati*, 809.

11 *Vetera monumenta*, 375–377; Антоновић 2005, 122–126.

12 Volbach 1941, 480–496; Тодић 1998, 295–296; D’Amico 2001, 89–100. Икона је доспела у папску ризницу пре 1295. године, када је споменута у њеном попису као “una tabula guarnita de laminis argenti in qua sunt imagines apostolorum Petri et Pauli“, *Inventaire*, 53, no. 718.

Током Бонифацијевог времена нису сачувана писма из Рима упуће-на српским владарима, али Рашка и околне земље нису изгубиле на значају у папској политици. То се може наслутити из једног документа од 29. априла 1298. године у коме се говори о слању двојице фрањеваца инквизитора на просторе “Србије, Рашке, Далмације, Хрватске и Босне”, то јест у области тамошњих римокатоличких дијецеза, ради борбе против јеретика.¹³ Подразумева се да ове активности не би биле могуће без барем декларативне сагласности рашког двора, а важно сведочанство тадашњих срдачних односа Србије и папства управо је присуство Симона Росија у својству Милутиновог изасланика на прослави јубиларне године. Оно показује да краљево зближење са Византијом и орођавање са двором Палолога 1299. године није довело до прекида контаката са папском куријом, нити до промене у односима према западним силама.

Потврду овом закључку пружа и преписка вођена током понтификата Бонифацијевог наследника Бенедикта XI (1303–1304). Он је не само наставио кореспонденцију са краљицом Јеленом, већ је крајем децембра 1303. године позитивно одговорио на Милутинову молбу да прими српске земље под заштиту св. Петра и започне преговоре о црквеној унији.¹⁴ Односи Србије и папске курије ушли су у критичну фазу током понтификата Климента V (1305–1314). Они су били праћени склапањем Милутинових споразума са Филипом, сином Карла II Анжујског и господарем Тарента и Ахаје (1306), а потом политичког и војног савеза са Карлом од Валоа, братом француског краља Филипа IV и претендентом на круну царства у Константинопољу (1308). Овај савез никада није заживео у пракси, а посета трочлане папске делегације Србији крајем 1308. године имала је неславан исход и довела до краха преговора о унији са римском црквом.¹⁵

Осим што је показатељ континуитета Милутинове политике према западу и одржавања блиских веза са папским двором током епохе Бонифација VIII, присуство Симона Росија у Риму 1300. године ништа мање није значајно за познавање међусобних додира између јужнословенских земаља и северноиталијанских комуна. Пре него што се осврнемо на значај Тедалдовог извештаја у овом контексту, потребно је изрећи неколико примедба и о самом краљевом представнику. Он, нажалост, није поуздано споменут у другим наративним и документарним изворима (барем не у онима, нама доступним). Ипак, судећи по самом имену и титули, може

¹³ *Registres*, col. 93, no. 2534.

¹⁴ *Vetera monumenta*, 407–408, 410–411.

¹⁵ *Acta Albaniae*, 171–172, no. 580–581; Пурковић 1934, 6–18; Mavromatis 1978, 56–57, 123–131; Узелац – Радовановић 2013, 593–608.

се претпоставити да је потицао из угледне фирентинске породице Роси која је доживљавала своје успоне и падове у беспопштедној борби фракција Гвелфа и Гибелина током друге половине XIII века.¹⁶

Детаљи из биографија других угледника присутних на прослави Јубилеја у Риму могу да укажу на природу веза племића из Фиренце и рашког двора. О Гвискарду де Бастарију, поверљивом човеку кана Газана, већ је било речи. Поред његове, изузетно је добро документована и каријера француског агента и авантуриста Мушата Франчезија. Он је био саветник Филипа IV за италијанска питања, учесник у војној авантури његовог брата Карла од Валоа на Апенинском полуострву (1301) и предводник најамничке дружине која се борила на француској страни у бици код Куртреа, против побуњених фламанских градова (1302).¹⁷ Његов животопис послужио је као узор лику истоименог банкара, произведеном од стране француског краља у витеза, који се јавља као протагониста прве приче Бокачовог *Декамерона*.¹⁸ Изасланик немачког краља, Вермиљо Алфани, још један је добро познати фирентински пословни човек ове епохе. Он је одржавао присне односе са хабсбуршким двором и заступао њихове интересе у Италији.¹⁹ Мано Адимари, представник напуљског краља Карла II Анжујског, посведочен је у његовој служби још 1292. године,²⁰ док је Бенчивени Фолки, послат од великог мајстора Јовановаца, забележен као човек у служби овог витешког реда у једном папском документу с краја 1298.²¹

Примери других фирентинских амбасадора сведоче о њиховим блиским додирима са страним владарима и испреплетаним интересима, па се може претпоставити да није могло да буде другачије ни у случају краља Милутина и његовог посланика. Важно је истаћи да случај Симона Росија није усамљен и да је каријера бројних његових савременика из северне Италије такође била везана за српске земље. Поједини су долазили на источну обалу Јадрана гоњени авантуристичким духом и у потрази за уносном службом, попут Франческа де Саломоне из Тревиза, кога је Милутин за учињене заслуге произвео у витеза на Благовести 1304. године.²² Још је више било пословних људи, међу којима су су запажену улогу играли и сами Фирентинци. Активности тосканских трговаца житом у

16 Najemy 2006, 12–13; Zorzi 2008, 98, 153.

17 *Giovanni Villani*, 168, 204.

18 Wallace 1991, 26–28.

19 Davidsohn 1968, 596–597.

20 Davidsohn 1968, 806.

21 *Registres*, col. 267, no. 2827.

22 Узелац 2011, 19–20.

Дубровнику могу се пратити од самог краја XIII века, а у Котору и другим приморским градовима, почев од првих деценија наредног столећа.²³ Неки од њих, попут Бенча дел Буона који је водио послове и боравио у Дубровнику између 1318 и 1341. године, оставили су бројне трагове својих делатности у архивској грађи.²⁴

Преко витешке титуле Симона Росија могло би се наслутити да је и његова каријера наликовала оној племића из Тревиза. Наравно, не може се сасвим искључити ни могућност да је он припадао другој групи, то јест да је можда био трговац, везан својом делатношћу за јужнословенске земље. Оно што је, пак, на основу његове дипломатске улоге извесно, јесте да је личност рашког владара морала да буде добро позната у престоници Тоскане на размеђи тринаестог и четрнаестог столећа. То показују и добро познати наводи Симоновог суграђанина Дантеа Алигијерија о личности рашког краља и његовом подражавању млетачког новца (*quel di Rascia che male ha visto il conio di Vinegia*).²⁵ Штавише, неславно место намењено Милутину у *Божансџивеној комедији*, чији је аутор био припадник тзв. Белих Гвелфа и противник папске власти, могло би се управо сагледати у светлу претходно анализираног спомена политичких веза Немањићког двора са Бонифацијем VIII и комуналним племством Фиренце.

Библиографија

Извори

<i>Acta Albaniae</i>	<i>Acta et Diplomata Res Albaniae Mediae Aetatis Illustrantia</i> , T. I, edd. L. Thallóczy – C. Jireček – E. Sufflay, Vindobonae 1913.
<i>Agostino Lapini</i>	<i>Diario Fiorentino di Agostino Lapini dal 252 al 1596</i> , ed. O. Corazzini, Firenze 1900.
<i>Benedetto Dei</i>	Benedetto Dei, <i>La cronica dall'anno 1400 all'anno 1500</i> , ed. R. Barducci, Firenze 1985.
<i>Catalogus</i>	A. M. Bandinius, <i>Catalogus codicum latinorum Bibliothecae Mediceae Laurentinianaе</i> , T. IV, Florentiae 1777.
<i>Giovanni Villani</i>	<i>Croniche di Giovanni, Matteo e Filippo Villani</i> , ed. A. Rachelli, Trieste 1857.
<i>Francesco Serdonati</i>	Francesco Serdonati, <i>I casi degl'huomini illustri di Messer Giovan Bocaccio, ne' quali si trattano molti accidenti de diversi principi...</i> , Fiorenza 1598.

²³ Krekić 1977, 25–41; Пекић 2012, 39, 66.

²⁴ Voje 1971, 189–199.

²⁵ Ђук 1986, 25–26; Stuard 2006, 155.

- Inventaire* E. Molinier, *Inventaire du Trésor du Saint Siège sous Boniface VIII (1295)*, Bibliothèque de l'École des Chartes 45 (1884) 31–57
- Matthaeus Palmerius* *Matthaei Palmerii Liber de Temporibus*, ed. G. Scaramella, *Rerum Italicarum Scriptores, Nova series*, XXVI/1, Città di Castello 1906.
- Osservatore fiorentino* M. Lastri, *L'osservatore fiorentino sugli edifizii della sua patria*, ed. G. del Rosso, T. VI, Firenze 1821.
- Registres* *Les Registres de Boniface VIII*, T. II, ed. G. Digard, Paris 1904.
- Toscana Illustrata* A. F. Gori, *La Toscana Illustrata nella sua storia con vari scelti monumenti e documenti*, T. I, Livorno 1755.
- Vetera monumenta* A. Theiner, *Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia*, T. I, Roma 1859.

Литература

- Branca 1991 V. Branca, *Tradizione delle opere di Giovanni Boccaccio*, T. II, Roma 1991.
- D'Amico 2001 R. D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano: il rapporto con le vicende della basilica di San Pietro e una sua "replica" seicentesca a Fano*, *Zograf* 28 (2001) 89–100
- Davidsohn 1968 R. Davidsohn, *Storia di Firenze, I primordi della civiltà Fiorentina*, T. IV/2, trad. G. Miccoli, Firenze 1968.
- Enc. Dant.* 1975 *Enciclopedia dantesca*, ed. U. Bosco, T. V, Roma 1975.
- Krekić 1977 B. Krekić, *Four Florentine Commercial Companies in Dubrovnik (Ragusa) in the First Half of the Fourteenth Century*, *The Medieval City*, edd. H. Miskimin et al, New Haven 1977, 25–41
- Mavromatis 1978 L. Mavromatis, *La Fondation de l'Empire Serbe: le kralj Milutin*, Thessalonique 1978.
- Najemy 2006 J. Najemy, *History of Florence 1200–1575*, Malden MA 2006.
- Petech 1962 L. Petech, *Les marchands italiens dans l'empire mongol*, *Journal Asiatique* 250 (1962) 549–574
- Soranzo 1930 G. Soranzo, *Il papato, l'Europa cristiana e i Tartari*, Milano 1930.
- Stuard 2006 S. M. Stuard, *Gilding the Market: Luxury and Fashion in Fourteenth-Century Italy*, University Park PA 2006.

- Voje 1971 I. Voje, *Bencio del Buono*, Istorijski časopis 17 (1971) 189–199
- Volbach 1941 W. F. Volbach, *Die Ikone der Apostelfürsten in St. Peter zu Rom*, *Orientalia Christiana periodica* 7 (1941) 480–496
- Wallace 1991 J. Wallace, *Boccaccio: Decameron (Landmarks of World Literature)*, Cambridge 1991.
- Zorzi 2008 A. Zorzi, *La trasformazione di un quadro politico: Ricerche su politica e giustizia a Firenze dal commune allo stato territoriale*, Firenze 2008.
- Антоновић 2005 М. Антоновић, *Србија и Лионска унија: неусцео покушај уприближавања*, Међународни научни симпозион: 950 година од Великог раскола (1054) и 800 година од пада Цариграда у руке Крсташа, ур. Р. Поповић, Београд 2005, 113–131
- Пекић 2012 Р. Пекић, *Фиренџинци на Балкану 1300–1600*, Косовска Митровица 2012.
- Пурковић 1934 М. Пурковић, *Авињонске папе и српске земље*, Пожаревац 1934 (репр. Горњи Милановац 2002)
- Тодић 1998 Б. Тодић, *Српско сликарство у доба краља Милутина*, Београд 1998.
- Ђук 1986 Р. Ђук, *Србија и Венеција у XIII и XIV веку*, Београд 1986.
- Узелац 2011 А. Узелац, *Најамничке војске краља Стефана Уроша II Милутина*, Војно-историјски гласник 2 (2011) 9–27
- Узелац – Радовановић 2013 А. Узелац – Б. Радовановић, *Црквена и световна политика краља Милутина према западним силама – неколико нових зајажња*, Свети цар Константин и хришћанство, Т. I, ур. Д. Бојовић, Ниш 2013, 593–608

Aleksandar Uzelac

POPE BONIFACE VIII, MAGNUS MILES SIMONE ROSSI AND
KING STEPHEN UROŠ II MILUTIN

In 1300, at the celebration of Jubilee in Rome, twelve Florentine representatives of foreign countries and monarchs were received by pope Boniface VIII in the church of St. John of Lateran. Their names and states they represented are mentioned in several

sources, the most detailed and trustworthy being the manuscript written by Franciscan Tedaldo della Casa in 1379. Among these ambassadors was *magnus miles Simon Rubeus*, i.e. Simone Rossi, representative of the king of *Grascia*. Although it was earlier surmised that Rossi was emissary of Byzantine emperor, he was in fact, as circumstantial evidence shows, representative of the king of Rascia, Stephen Uroš II Milutin.

Presence of Simone Rossi on behalf of king Milutin in Rome is a testimony of the cordial relations between Serbian and papal court and their continuity during the last decade of the thirteenth and first decade of the fourteenth century, even at the time when the Serbian king entered a dynastic marriage with Byzantine court (1299). Moreover, Rossi's ambassadorial role is the important indicator of the close contacts between Rascia and communes in Northern Italy. It is not known whether the Florentine nobleman was knight-adventurer, or possibly businessman with interest in commercial enterprises on the Eastern shores of Adriatic, but it is certain that the personality of king Milutin must have been well known in his home city at that time. Famous reference about him, made by Dante Alighieri, undoubtedly proves that fact and it needs to be pointed out that the king's presence in the *Divine comedy* may be better understood in the light of this, hitherto neglected record of political ties between Serbia and the capital of Tuscany.